

Dalaman Ovası

AKD003

Acil
Gerileme (-1)

Deniz kaplumbağası (Caretta caretta) © Zafer Kızılkaya

Yüzölçümü : 45372 ha
Boylam : 28,78°D
Enlem : 36,72°K
Koruma Statüleri : Özel çevre koruma bölgesi, doğal sit alanı

Yükseklik : 0 m - 260 m

İl(ler) : Muğla

İlçe(ler) : Ortaca, Dalaman, Fethiye

- **Alanın Tanımı**: Köyceğiz Gölü'nün güneybatısında, Dalaman Çayı'nın oluşturduğu ova ile bu ovayı çevreleyen kıyılar ve irtili ufaklı 20 adadan oluşur. Dalaman ilçesinin güneyindeki Kocagöl ve Kapıdağı Yanımadası da ÖDA içinde yer alır. Dalaman Çayı, Akdeniz'e döküldüğü yerde bir delta oluşturur ve bu kısımda yaklaşık 10 kilometre uzunluğunda Dalaman Kumsalı bulunur. Alandaki en önemli sulak alan olan Kocagöl'ün etrafında Kargın ve Kükürt gölleri de bulunmaktadır. Alan, coğrafi konumu nedeniyle hem ekosistem hem de tür çeşitliliği bakımından Türkiye'nin en zengin bölgelerinden biridir.
- **Habitatlar**: ÖDA; kızılçam (*Pinus brutia*) ormanları, dişbudak (*Fraxinus angustifolia*) ve siğla (*Liquidambar orientalis*) ağırlıklı subasar ormanlar, Akdeniz maki toplulukları, az tuzlu göller, tuzcul bataklıklar, sazlık alanlar, çakıllı ve kumlu sahiller ile kayalık kıyılar ve tarım alanlarından oluşur. Dalaman Çayı'nın çevresi tarım alanları ile kaplıdır. Dalaman Kumsalı çoğunlukla çok ince kumdan bazı bölgeleri ise küçük çakıllardan oluşmaktadır. Ovayı çevreleyen tepeler maki ve kızılçamlarla kaplıdır. Alandaki kayalık kıyılarda sualtı ve suüstü girişli mağaralar bulunur.
- **Türler**: Dalaman Ovası farklı tür grupları için önemli bir alandır. Dalaman Ovası'na endemik olduğu bilinen *Verbascum dalamanicum* bölgenin en önemli bitki türlerinden biridir. Bunun yanında alandaki kıyı ve mağaralar, nesli dünya ölçeğinde tehlike altında bulunan Akdeniz foku (*Monachus monachus*) için önemli yaşam alanıdır. Alanda yer alan nehir ve çaylarda susamuru (*Lutra lutra*) yaşamaktadır. Bir çiftyashanlı türü olan *Lyciasalamandra fazilae*, Dalaman Ovası'nda bulunan önemli canlılardan bir başkasıdır. Dalaman kumsalı, ülkemizde doğa koruma çalışmalarında sembol haline gelmiş denizkaplumbağalarının (*Caretta caretta*) yuvaladığı önemli alanlardan birisidir. Kargın ve Kükürt göllerinde nilkaplumbağası (*Trionyx triunguis*) yaşamaktadır. Alan aynı zamanda, nesli dünya ölçeğinde tehlike altında bulunan *Capoeta bergamae* isimli içsu balığına da ev sahipliği yapmaktadır. Alanda, nesli dünya ölçeğinde tehlike altında bulunan Osmanlı ateşi (*Lycaena ottomana*) kelebek türü yaşamaktadır.
- **Alan Kullanımı**: Alanda yoğun olarak tarım, hayvancılık, balıkçılık ve turizm faaliyetleri gerçekleştirilir. Mısır, buğday ve narenciye meyve türleri başlıca tarım ürünleridir. Bölgede özellikle Sangerme civarında (Sansu - Dalaman Çayı arası) sahil boyunca oteller ve turizm etkinliklerine de

rastlanır. Bölgede Dalaman Havaalanı bulunmaktadır.

- **Tehditler**: Alan üzerindeki önemli tehditlerden biri su rejimine yapılan müdahalelerdir. Dalaman Ovası'nda geçmiş dönemde drenaj faaliyetleri yürütülmüş, ovanın büyük bir kısmı tarım alanına dönüştürülmüştür. Havaalanı genişletme çalışmaları ile havaalanı sınırları içinde yer alan sulak alanlar kurutulmaktadır.

Bir başka önemli tehdit ise turizm faaliyetleridir. Golf ve konaklama tesisleri için kumullar tahrip edilmektedir. Kükürt Gölü kıyısında yapılan termal otel gibi yapılaşma alandaki türleri olumsuz etkilemektedir. Ayrıca Dalaman kumsalının doğu ucunda büyük bir yat limanı ve marina inşa planı bulunmaktadır. Marina, yaratacağı tekne trafiği ve ilave insan aktiviteleriyle, kayalık kıyılar ve koylardaki Akdeniz fokunu olumsuz etkileyecektir. Ayrıca 600 yattan fazla bağlama kapasitesi ve oldukça büyük bir kışlama, çekek yeri ve kara parkına sahip bu marina ile diğer ilave hizmet sektörleri ve yapılar da Kocagöl ile Dalaman kumsalı arasındaki alanı genişleterek kapatacağıdır.

Kocagöl'ü Sarsala Koyu'na bağlayan yol gibi alandaki diğer bakir koyalara yeni yolların açılması, alanda doğallığını korumuş koylar ve kıyılar ile Akdeniz foku gibi nesli tehlike altında olan türleri tehdit etmektedir.

Bunun yanında bölgede yasadışı avcılık, yasadışı sazlık yakma faaliyetleri, Dalaman kumsalının tümünde kanunla yasaklanmış olmasına rağmen kaçak kum çekimi yıllardır süregelmektedir.

- **Koruma Çalışmaları**: Gökova ve Akyaka'yı Sevenler Derneği (GAS-DER), alanda kış aylarında su kusu sayımları gerçekleştirilmekte ve alanın kuşlar açısından önemi düzenli olarak izlenmektedir. Aynı zamanda alandaki tehditlere karşı aktif koruma çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Sualtı Araştırmaları Derneği (SAD) ve Doğal Hayatı Koruma Derneği (DHKD), Dalaman'da yapımı planlanan marina için hazırladığı rapor ve resmi yazılarla, ilgili karar vericilere başvurmuş; sonuçta marina inşası onaylanmamıştır.

Sualtı Araştırmaları Derneği Akdeniz Foku Araştırma Grubu (SAD-AFAG), 1987 yılından bu yana değişik araştırma çalışmalar kapsamında, sahada Akdeniz foku geçmiş ve güncel gözlem kayıtları toplamakta ve bunları bir veri tabanına aktarmaktadır. SAD-AFAG'ın yaptığı çeşitli çalışmalar sonucunda alan, Ulusal Fok Komitesi'nde Türkiye'nin önemli fok alanlarından biri olarak ilan edilmiştir.

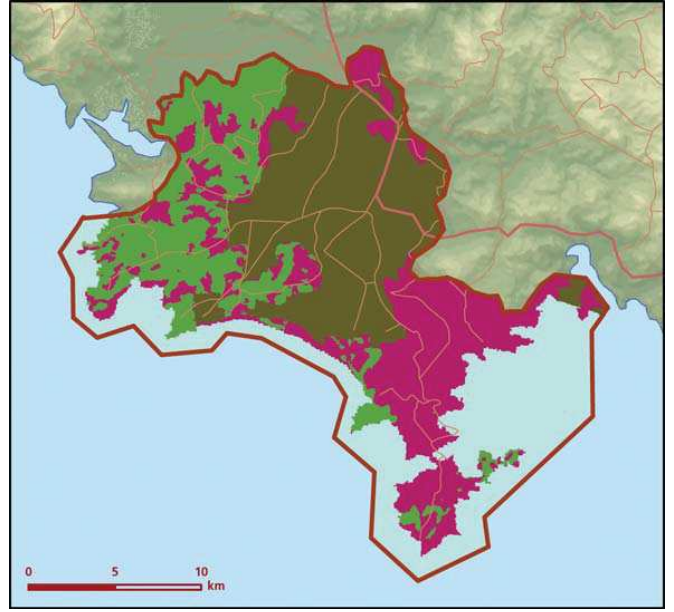
Yerel İlgili Sahipleri

Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı; Özel Çevre Koruma Kurumu Köyceğiz Bölge Müdürlüğü; Muğla Valiliği; Dalaman Kaymaklığı; Dalaman Belediyesi; Ortaca Kaymaklığı; Ortaca Belediyesi; GAS-DER; SAD-AFAG; DHKD; WWF-TR.

Cem Orkun Kıraç, Bahar Suseven

Dalaman Ovası önemli doğa alanı topografya haritası

Dalaman Ovası önemli doğa alanı bitki örtüsü haritası

Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
			K	B		
<i>Iris xanthospuria</i>	1	0	-	VU	Var	A1
<i>Liquidambar orientalis</i>	0	0	VU	VU	Var	A1, A2
<i>Minuartia mesogitana ssp. macrocarpa</i>	1	0	-	EN	Var	B1, B2
<i>Verbascum dalamanicum</i>	1	1	-	EN	Var	A1, A2
<i>Emberiza caesia</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Lutra lutra</i>	0	0	NT	-	Var	C1
<i>Monachus monachus</i>	0	0	CR	(CR)	Var	A1, C1
<i>Monachus monachus</i> - Doğu Akdeniz	0	0	CR	(CR)	Var	B1, C1
<i>Lyciasalamandra fazilae</i>	1	0	EN	EN	Var	A1, A2, A4, C1
<i>Caretta caretta</i>	0	0	EN	(EN)	69-112 yuva	A1, C1
<i>Caretta caretta</i> - Akdeniz	0	0	EN	(EN)	69-112 yuva	B1, B3, C1
<i>Emys orbicularis</i>	0	0	NT	NT	Var	C1
<i>Testudo graeca</i>	0	0	VU	NT	Var	A1, C1
<i>Trionyx triunguis</i> - Doğu Akdeniz	0	0	CR	CR	Var	B1, C1
<i>Aphanius fasciatus</i>	0	0	DD	LC	Var	C1
<i>Capoeta bergamae</i>	1	0	-	VU	Var	A1, C1
<i>Ladigesocypris irideus</i>	1	0	-	DD	Var	A2, C1
<i>Lycaena ottomana</i>	0	0	VU	VU	Var	A1
<i>Lycaena ottomana</i> - Güney Anadolu	0	0	VU	VU	Var	B1, C1